

GINEKOLOGIK KASALLIKLARNI ERTA ANIQLASHDA PROFILAKTIK TIBBIY KO'RIKLARNING O'RNI

Berdimuratova Sarbinaz Orazbaevna

1-son Nukus Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatlik texnikumi

Akusherlik va ginekologiya fani o'qituvchisi

email. sarbiberdimuratova1014@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada ginekologik kasalliklarni erta aniqlashda profilaktik tibbiy ko'riklarning ahamiyati tahlil qilingan. Ayollar reproduktiv salomatligiga ta'sir qiluvchi asosiy xavf omillari, ginekologik kasalliklarning dastlabki belgilari, profilaktik ko'riklarning diagnostik imkoniyatlari hamda skrining tadbirlarining o'rni yoritilgan. Shuningdek, bachadon bo'yni patologiyalari, yallig'lanish kasalliklari, bachadon miomasi, endometrioz va polikistoz tuxumdon sindromini erta aniqlashda profilaktik yondashuvlarning ahamiyati ko'rib chiqilgan. Maqolada tibbiyot xodimlarining ayollar reproduktiv salomatligini muhofaza qilish, tibbiy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va bemorlarni o'z vaqtida tegishli mutaxassisga yo'naltirishdagi roli ham tahlil qilingan. Profilaktik tibbiy ko'riklarni muntazam tashkil etish ginekologik kasalliklarni dastlabki bosqichlarda aniqlash, asoratlarning oldini olish va ayollarning hayot sifatini yaxshilashning muhim omili ekanligi asoslangan.

Kalit so'zlar: ginekologik kasalliklar, profilaktika, tibbiy ko'rik, erta tashxis, reproduktiv salomatlik, skrining, bachadon bo'yni, endometrioz, bachadon miomasi, ayollar salomatligi.

Аннотация: В данной статье анализируется значение профилактических медицинских осмотров в раннем выявлении гинекологических заболеваний. Рассматриваются основные факторы риска, влияющие на репродуктивное здоровье женщин, ранние клинические признаки гинекологических

заболеваний, диагностические возможности профилактических осмотров и значение скрининговых мероприятий. Особое внимание уделено профилактическому подходу к раннему выявлению патологий шейки матки, воспалительных заболеваний органов малого таза, миомы матки, эндометриоза и синдрома поликистозных яичников. Также рассматривается роль медицинских работников в охране репродуктивного здоровья женщин, проведении санитарно-просветительной работы и своевременном направлении пациенток к соответствующим специалистам. Обосновано, что регулярное проведение профилактических медицинских осмотров является важным фактором ранней диагностики гинекологических заболеваний, предупреждения осложнений и улучшения качества жизни женщин.

Ключевые слова: гинекологические заболевания, профилактика, медицинский осмотр, ранняя диагностика, репродуктивное здоровье, скрининг, шейка матки, эндометриоз, миома матки, здоровье женщин.

Abstract: This article analyzes the importance of preventive medical examinations in the early detection of gynecological diseases. It examines the main risk factors affecting women's reproductive health, early clinical signs of gynecological diseases, the diagnostic potential of preventive examinations, and the role of screening procedures. Particular attention is paid to preventive approaches to the early detection of cervical abnormalities, inflammatory diseases of the pelvic organs, uterine fibroids, endometriosis, and polycystic ovary syndrome. The article also discusses the role of healthcare professionals in protecting women's reproductive health, conducting health education activities, and referring patients to appropriate specialists in a timely manner. It is substantiated that regular preventive medical examinations are an important factor in the early diagnosis of gynecological diseases, prevention of complications, and improvement of women's quality of life.

Keywords: gynecological diseases, prevention, medical examination, early diagnosis, reproductive health, screening, cervix, endometriosis, uterine fibroids, women's health.

KIRISH Ayollar salomatligini muhofaza qilish, xususan, reproduktiv tizim faoliyatini saqlash va ginekologik kasalliklarning oldini olish zamonaviy sog'liqni saqlash tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayol organizmining reproduktiv tizimi nafaqat farzand ko'rish imkoniyatini ta'minlaydi, balki umumiy gormonal muvozanat, moddalar almashinuvi va organizmning fiziologik holati bilan chambarchas bog'liq bo'lgan murakkab tizimdir. Shu sababli reproduktiv tizimda yuzaga keladigan har qanday patologik o'zgarishlar ayolning umumiy salomatligiga, mehnat qobiliyatiga, reproduktiv imkoniyatlariga va hayot sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ginekologik kasalliklarni o'z vaqtida aniqlash va davolash esa ushbu salbiy oqibatlarining oldini olishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Ginekologik kasalliklar tarkibiga ayol jinsiy a'zolarining yallig'lanish kasalliklari, bachadon va bachadon bo'yni patologiyalari, tuxumdon kasalliklari, endometriozi, bachadon miomasi, polikistoz tuxumdon sindromi, hayz siklining turli buzilishlari, reproduktiv tizim bilan bog'liq funksional o'zgarishlar hamda onkologik kasalliklar kiradi. Ushbu kasalliklarning klinik kechishi bir xil emas. Ayrim kasalliklar o'zining dastlabki bosqichlaridayoq aniq simptomlar bilan namoyon bo'lsa, boshqa patologik jarayonlar uzoq vaqt davomida kam simptomli yoki deyarli simptomsiz kechishi mumkin. Natijada ayol o'zida mavjud bo'lgan patologik jarayon haqida yetarli ma'lumotga ega bo'lmasligi va faqat kasallik rivojlanganidan keyin tibbiy yordamga murojaat qilishi mumkin.

Aynan shu jihat ginekologik kasalliklarni erta aniqlash masalasining dolzarbligini yanada oshiradi. Faqatgina bemorda ma'lum shikoyatlar paydo bo'lgandan keyin tibbiy yordamga murojaat qilishga asoslangan yondashuv ayrim kasalliklarni kech aniqlash xavfini oshiradi. Profilaktik tibbiy ko'riklar esa ayol o'zida jiddiy simptomlarni sezmagan davrda ham uning reproduktiv salomatligi

holatini baholash, xavf omillarini aniqlash va zarur hollarda qo'shimcha tekshiruvlarni amalga oshirish imkonini beradi. Shu ma'noda profilaktik ko'riklar kasallikni davolashga qaratilgan yondashuvdan ko'ra, uning oldini olish va erta aniqlashga yo'naltirilgan tibbiy strategiyaning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Ginekologik kasalliklarni erta aniqlashning muhim yo'nalishlaridan biri bachadon bo'yni patologiyalarini skrining qilishdir. Bachadon bo'ynidagi ayrim patologik o'zgarishlar dastlabki davrlarda yaqqol klinik belgilar bermasligi mumkin. Shu sababli tegishli yosh guruhlar uchun tavsiya etiladigan skrining tekshiruvlari bachadon bo'yni patologiyalarini erta aniqlashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Skrining orqali patologik o'zgarishlar klinik jihatdan rivojlangan bosqichga yetib bormasdan aniqlanishi va bemor zarur qo'shimcha tekshiruv yoki davolashga yo'naltirilishi mumkin. Bunda skrining usuli va tekshiruv davriyligi mamlakatning amaldagi klinik tavsiyalari, ayolning yoshi va individual xavf omillariga muvofiq belgilanadi.

Profilaktik ginekologik ko'riklarning ahamiyati faqat bachadon bo'yni patologiyalarini aniqlash bilan cheklanmaydi. Bunday ko'riklar davomida ayolning hayz sikli, reproduktiv anamnezi, ilgari o'tkazgan kasalliklari, mavjud shikoyatlari va boshqa klinik ma'lumotlari baholanadi. Qorin pastida og'riq, hayz siklining buzilishi, hayz vaqtida haddan tashqari og'riq, g'ayritabiiy vaginal ajralmalar, jinsiy aloqa vaqtida og'riq, hayzlar orasidagi qon ketish yoki menopauzadan keyingi qonli ajralmalar kabi belgilar aniqlangan hollarda bemorni chuqurroq tekshirish zarurati yuzaga kelishi mumkin. Bunday belgilar turli kasalliklarda uchrashi sababli ularni mustaqil ravishda muayyan tashxis bilan bog'lash mumkin emas. Shuning uchun klinik baholash va zarur diagnostik tekshiruvlar muhim o'rin tutadi.

Ayollarning reproduktiv salomatligiga ta'sir qiluvchi xavf omillarini aniqlash ham profilaktik ko'riklarning muhim vazifalaridan biridir. Yosh, gormonal o'zgarishlar, reproduktiv anamnez, ayrim surunkali kasalliklar, ortiqcha tana vazni, chekish, jinsiy yo'l orqali yuqadigan infeksiyalar, oilaviy anamnez va boshqa

omillar ayrim ginekologik patologiyalar rivojlanishi bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Shu sababli profilaktik ko'rik davomida faqat mavjud simptomlarni aniqlash bilan cheklanmasdan, ayolning individual xavf profilini baholash ham muhimdir. Bu esa tibbiyot xodimiga keyingi kuzatuv va tekshiruv yo'nalishini to'g'ri belgilash imkonini beradi.

Reproduktiv yoshdagi ayollar uchun profilaktik ginekologik nazoratning ahamiyati ayniqsa yuqori. Ushbu davrda hayz siklining buzilishlari, yallig'lanish kasalliklari, endometriozi, polikistoz tuxumdon sindromi, bachadon miomasi va boshqa patologiyalar reproduktiv funksiyaga ta'sir qilishi mumkin. Ayrim hollarda kasallikning dastlabki belgilari ayol tomonidan oddiy fiziologik holat sifatida qabul qilinadi. Masalan, hayz vaqtida kuchli og'riq yoki siklning doimiy buzilishi ayrim ayollar tomonidan odatiy holat deb baholanishi mumkin. Bunday holatlarning muntazam takrorlanishi esa tibbiy baholashni talab qilishi mumkin. Shu nuqtayi nazardan ayollarning o'z salomatligidagi o'zgarishlarga e'tiborli bo'lishi va o'z vaqtida tibbiy maslahat olishi profilaktikaning muhim tarkibiy qismidir.

Ginekologik kasalliklarni erta aniqlashda profilaktik ko'riklarning yana bir muhim jihat — kasallik aniqlanganda uni o'z vaqtida boshqarish imkoniyatining mavjudligidir. Patologik jarayonning dastlabki bosqichlarida aniqlanishi ayrim holatlarda davolash usullarini tanlash, kuzatuv taktikasini belgilash va asoratlarning oldini olish imkoniyatlarini kengaytiradi. Ayniqsa, reproduktiv yoshdagi ayollarda davolash taktikasini belgilashda reproduktiv funksiyani saqlash masalasi ham muhim hisoblanadi. Shu sababli ginekologik kasalliklarni kechiktirmasdan aniqlash nafaqat mavjud kasallikni nazorat qilish, balki ayolning kelajakdagi reproduktiv salomatligini muhofaza qilish nuqtayi nazaridan ham ahamiyatlidir.

Profilaktik tibbiy ko'riklarning samaradorligi aholini tibbiy savodxonligini oshirish bilan ham chambarchas bog'liq. Ayrim ayollar ginekologik ko'rikka faqat kuchli og'riq, qon ketishi yoki boshqa jiddiy simptomlar paydo bo'lganda murojaat qilishi mumkin. Bunga tibbiy ma'lumotlarning yetishmasligi, kasallik belgilariga

yetarlicha e'tibor bermaslik, ginekologik ko'rikdan uyalish yoki qo'rquv, vaqt va boshqa ijtimoiy omillar sabab bo'lishi mumkin. Shu bois tibbiyot xodimlari tomonidan ayollar o'rtasida reproduktiv salomatlik, profilaktik ko'riklarning ahamiyati va kasalliklarning dastlabki belgilariga e'tibor qaratish bo'yicha sanitariya-ma'rifiy ishlarni olib borish muhimdir.

Bundan tashqari, profilaktik tibbiy ko'rik jarayonida bemor bilan samarali va ishonchli muloqot o'rnatish ham muhim ahamiyatga ega. Ginekologik muammolar ko'pincha shaxsiy va nozik masalalar bilan bog'liq bo'lganligi sababli tibbiyot xodimi bemorning shaxsiy hayoti va tibbiy ma'lumotlari maxfiyligini ta'minlashi, bemorga hurmat bilan munosabatda bo'lishi va uning shikoyatlarini xolis tinglashi zarur. Bunday yondashuv ayolning tibbiyot xodimiga bo'lgan ishonchini oshiradi va muhim klinik ma'lumotlarni ochiq bayon qilishiga yordam beradi. Profilaktik ginekologik xizmatni takomillashtirishda tibbiyot xodimlarini tayyorlash masalasi ham alohida ahamiyatga ega. Ayniqsa, tibbiyot texnikumlarida tahsil olayotgan bo'lajak akusher va hamshiralar ginekologik kasalliklarning asosiy belgilari, xavf omillari, profilaktik ko'rikning maqsadi, skrining tamoyillari, bemor bilan muloqot qilish va zarur holatlarda shifokorga yo'naltirish mezonlari haqida yetarli bilim va amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishlari kerak. Bu bilimlar kelgusida birlamchi tibbiy bo'g'inda ayollar bilan ishlash, ularning murojaatlarini to'g'ri baholash va profilaktik tadbirlarni samarali tashkil etishga yordam beradi.

Shuningdek, ginekologik kasalliklarning oldini olishda faqat tibbiy muassasaga murojaat qilishning o'zi yetarli emas. Sog'lom turmush tarzini shakllantirish, jinsiy va reproduktiv salomatlik bo'yicha to'g'ri ma'lumotga ega bo'lish, infeksiyalardan himoyalaniish, shifokor tavsiyalariga amal qilish va zarur skrining tadbirlarida ishtirok etish kompleks profilaktik yondashuvni shakllantiradi. Bunday yondashuvda tibbiyot xodimi, bemor va sog'liqni saqlash tizimi o'rtasidagi hamkorlik muhim o'rin egallaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI. Ginekologik kasalliklarni erta aniqlash ayollar reproduktiv salomatligini muhofaza qilishning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayol organizmida reproduktiv tizimning faoliyati murakkab gormonal va fiziologik jarayonlar bilan bog‘liq bo‘lib, ushbu tizimdagi patologik o‘zgarishlar nafaqat jinsiy va reproduktiv funksiyalarga, balki umumiy salomatlik holatiga ham ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli ginekologik kasalliklarni faqat klinik simptomlar yuzaga kelgandan keyin aniqlash bilan cheklanib qolmasdan, ularni imkon qadar erta bosqichda aniqlashga qaratilgan profilaktik tibbiy ko‘riklar tizimini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

Profilaktik ginekologik ko‘rikning asosiy mohiyati ayolning sog‘lig‘ida mavjud yoki kelajakda rivojlanishi mumkin bo‘lgan muammolarni o‘z vaqtida aniqlashdan iborat. Bunda tibbiyot xodimi bemorning shikoyatlarini tinglaydi, hayz va reproduktiv anamnezini o‘rganadi, avvalgi kasalliklari, o‘tkazgan jarrohlik amaliyotlari, homiladorlik va tug‘ruqlar tarixi, qo‘llayotgan dori vositalari hamda boshqa klinik ma’lumotlarni baholaydi. Zarur hollarda fizik va ginekologik tekshiruvlar, laborator hamda instrumental diagnostika usullari tavsiya etiladi. Bunday kompleks yondashuv ginekologik patologiyani aniqlash bilan bir qatorda, ayolning individual xavf omillarini baholash imkonini ham beradi.

Profilaktik ko‘riklarning muhim jihatlaridan biri ularning individual xususiyatga ega bo‘lishidir. Har bir ayol uchun bir xil tekshiruvlar majmuasini qo‘llash shart emas. Tekshiruv turi va hajmi bemorning yoshi, hayz holati, reproduktiv rejasi, mavjud shikoyatlari, anamnezi, xavf omillari va oldingi tekshiruv natijalariga qarab belgilanadi. Shu sababli zamonaviy ginekologik profilaktikada individual xavfni baholash va klinik ko‘rsatmalarga asoslangan yondashuv muhim o‘rin egallaydi.

Ginekologik kasalliklarni erta aniqlashda anamnez yig‘ish jarayoni alohida ahamiyatga ega. Hayz siklining muntazamligi, hayz davomiyligi, qon ketish miqdorining o‘zgarishi, hayz vaqtida og‘riqning kuchayishi, hayzlar orasida qonli

ajralmalar paydo bo'lishi, jinsiy aloqa vaqtida og'riq, qorin pastidagi doimiy yoki takroriy og'riqlar, g'ayritabiiy vaginal ajralmalar kabi belgilar shifokor uchun muhim klinik ma'lumot bo'lishi mumkin. Ushbu belgilar muayyan kasallikka xos bo'lmasligi mumkin, biroq ularning takrorlanishi yoki davomiyligi qo'shimcha tekshiruv zaruratini ko'rsatishi mumkin. Ayniqsa, ilgari mavjud bo'lmagan simptomlarning paydo bo'lishi yoki avvalgi simptomlarning xarakteri o'zgarishi tibbiy baholashni talab qiladi.

Profilaktik ko'riklarda bachadon bo'yni patologiyalarini aniqlash alohida o'rin tutadi. Bachadon bo'yni saratonining oldini olishda skrining dasturlari muhim ahamiyatga ega bo'lib, Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti 2026-yilda ham HPV asosidagi bachadon bo'yni skriningini amalga oshirish bo'yicha yangi dalillarga asoslangan tavsiyalarni e'lon qilgan. WHO ma'lumotlariga ko'ra, HPV DNK testi bachadon bo'yni saratonining oldini olishda asosiy skrining usuli sifatida qo'llash uchun tavsiya etiladigan yondashuvlardan biridir.

Bachadon bo'yni skriningining asosiy maqsadi mavjud saratonni aniqlash bilangina cheklanmaydi. Uning muhim vazifasi saratondan oldingi o'zgarishlarni aniqlash va ularni tegishli tarzda boshqarish orqali kasallikning invaziv shaklga o'tish ehtimolini kamaytirishdan iborat. Shu sababli skrining natijasi ijobiy bo'lgan ayollarni keyingi tekshiruv va kuzatuv bosqichlariga yo'naltirish tizimning ajralmas qismi hisoblanadi. WHO tavsiyalarida skrining dasturlarining samaradorligi faqat test bilan emas, balki ijobiy natijadan keyingi kuzatuv, diagnostika va zarur davolash xizmatlarining mavjudligi bilan ham bog'liq ekani ko'rsatilgan.

Bachadon bo'yni patologiyalarini erta aniqlashda inson papilloma virusi, ya'ni HPV infeksiyasi masalasi ham muhim o'rin tutadi. HPVning ayrim yuqori xavfli turlari bachadon bo'yni saratoni rivojlanishi bilan bog'liq. Zamonaviy skrining strategiyalarida HPVga asoslangan testlardan foydalanish aynan shu biologik bog'liqlikdan kelib chiqadi. Bunda ijobiy HPV testi avtomatik ravishda saraton mavjudligini anglatmaydi; u keyingi klinik baholash va tegishli algoritm asosida

kuzatuv yoki qo‘shimcha tekshiruv zaruratini bildirishi mumkin. Shu jihatdan bemorga skrining natijalarini to‘g‘ri tushuntirish va asossiz xavotirning oldini olish ham tibbiyot xodimining muhim vazifalaridan biridir.

Ginekologik profilaktikaning yana bir muhim yo‘nalishi yallig‘lanish kasalliklarini o‘z vaqtida aniqlashdir. Ayollar jinsiy a‘zolarining yallig‘lanish kasalliklari turli etiologik omillar bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Ularning ayrimlari vaginal ajralmalar, qichishish, achishish, noqulaylik, qorin pastidagi og‘riq yoki jinsiy aloqa vaqtida og‘riq bilan namoyon bo‘lishi mumkin. Ayrim hollarda esa klinik belgilar kuchsiz bo‘lishi yoki bemor ularni jiddiy muammo sifatida qabul qilmasligi mumkin. Shu sababli uzoq davom etuvchi yoki takrorlanuvchi simptomlarni tibbiy baholash muhimdir.

Yallig‘lanish jarayonlarini o‘z vaqtida aniqlashning ahamiyati shundaki, ayrim davolanmagan yoki qaytalanuvchi infeksiyalar yallig‘lanish jarayonlari yuqoriga ko‘tariluvchi infeksiyalarga, tos a‘zolari yallig‘lanish kasalliklariga va ayrim hollarda reproduktiv muammolarga olib kelishi mumkin. Biroq har bir simptomning sababi turlicha bo‘lishi mumkinligi sababli bemor tomonidan o‘z-o‘zini davolash yoki antibiotiklarni shifokor tavsiyasiz qabul qilish maqsadga muvofiq emas. Profilaktik ko‘rikda shikoyatlarni to‘g‘ri baholash va zarur diagnostik tekshiruvlarni belgilash ushbu muammolarni boshqarishda muhim ahamiyatga ega. Umuman olganda, profilaktik tibbiy ko‘rik ginekologik kasalliklarni aniqlashning alohida bir usuli emas, balki anamnez, klinik baholash, tegishli skrining, laborator va instrumental diagnostika hamda keyingi kuzatuvni o‘z ichiga oluvchi kompleks yondashuvdir. Uning samaradorligi bemorning individual xususiyatlarini hisobga olish, ilmiy asoslangan klinik tavsiyalarga amal qilish va aniqlangan patologik o‘zgarishlarni o‘z vaqtida boshqarish bilan belgilanadi.

Shu nuqtayi nazardan, ginekologik kasalliklarning oldini olish va erta aniqlashda profilaktik tibbiy ko‘riklarni takomillashtirish ayollar reproduktiv salomatligini muhofaza qilishning muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy

tibbiyotda skrining texnologiyalarining rivojlanishi, HPV asosidagi bachadon bo'yni skriningining kengayishi, diagnostik imkoniyatlarning oshishi va aholining tibbiy savodxonligini yaxshilash profilaktik ginekologik xizmatning samaradorligini oshirish uchun muhim shart-sharoit yaratmoqda. Bunda tibbiyot xodimlari, ta'lim muassasalari va sog'liqni saqlash tizimi o'rtasidagi uzviy hamkorlik ayollar salomatligini muhofaza qilishning muhim omili bo'lib qoladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR Ginekologik kasalliklarni erta aniqlash va ularning oldini olish ayollar reproduktiv salomatligini muhofaza qilishning eng muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ginekologik patologiyalarning ayrimlari uzoq vaqt davomida kam simptomli yoki simptomsiz kechishi mumkinligi sababli ayolning faqat shikoyatlari paydo bo'lganidan keyin tibbiy yordamga murojaat qilishi har doim ham yetarli darajadagi profilaktik yondashuvni ta'minlamaydi. Shu nuqtayi nazardan, profilaktik tibbiy ko'riklar ayol organizmining reproduktiv tizimi holatini muntazam nazorat qilish, mavjud xavf omillarini aniqlash, patologik o'zgarishlarni dastlabki bosqichlarda aniqlash va zarur hollarda o'z vaqtida tibbiy yordam ko'rsatishni tashkil etishda muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Maqolada olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, profilaktik ginekologik ko'rikni faqat ma'lum bir kasallikni aniqlashga qaratilgan tekshiruv sifatida emas, balki ayolning umumiy va reproduktiv salomatligini kompleks baholash jarayoni sifatida tashkil etish maqsadga muvofiqdir. Bunday yondashuvda ayolning yoshi, hayz sikli, reproduktiv anamnezi, avvalgi ginekologik kasalliklari, oilaviy anamnezi, mavjud shikoyatlari va individual xavf omillari hisobga olinadi. Klinik vaziyatga qarab laborator, instrumental va skrining tekshiruvlaridan foydalanish esa diagnostik jarayonni yanada takomillashtirish imkonini beradi.

Ginekologik kasalliklarni erta aniqlashda bachadon bo'yni patologiyalarini skrining qilish alohida ahamiyatga ega. Bachadon bo'yni saratoni va saratondan oldingi o'zgarishlarning ayrim bosqichlari klinik belgilar yaqqol namoyon bo'lishidan oldin aniqlanishi mumkin. Shu sababli tegishli yosh guruhlar va xavf

toifalariga nisbatan amaldagi klinik tavsiyalarga muvofiq skrining tadbirlarini tashkil etish muhim profilaktik chora hisoblanadi. HPV asosidagi skrining usullarining rivojlanishi bachadon bo'yni patologiyalarini erta aniqlash imkoniyatlarini kengaytirib, zamonaviy profilaktik ginekologiyaning muhim yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda.

Shuningdek, profilaktik ko'riklar davomida bachadon miomasi, endometriozi, polikistoz tuxumdon sindromi, yallig'lanish kasalliklari, hayz siklining buzilishlari va boshqa ginekologik patologiyalar bilan bog'liq belgilarni o'z vaqtida baholash muhimdir. Ushbu kasalliklarning klinik ko'rinishi bir-biridan farq qilishi va ayrim hollarda dastlabki simptomlar boshqa fiziologik holatlar bilan adashtirilishi mumkin. Shu sababli ayollarda hayz siklining doimiy o'zgarishi, takroriy yoki kuchli tos og'rig'i, g'ayritabiiy vaginal ajralmalar, jinsiy aloqa vaqtida og'riq, hayzlar orasida qon ketishi yoki boshqa noodatiy belgilar kuzatilganda tibbiy baholashdan o'tish zarurligini tushuntirish profilaktik ishlarning muhim qismi bo'lishi kerak.

Profilaktik tibbiy ko'rikning samaradorligi ko'p jihatdan ayollarning tibbiy savodxonligi va sog'liqni saqlash xizmatlaridan foydalanish faolligiga bog'liq. Ginekologik kasalliklarning dastlabki belgilarini bilish, o'z salomatligidagi o'zgarishlarga befarq bo'lmaslik, tavsiya etilgan skrining tadbirlarida qatnashish va o'z-o'zini davolashdan saqlanish ayollar salomatligini muhofaza qilishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli sog'liqni saqlash tizimi tomonidan ayollar o'rtasida reproduktiv salomatlik bo'yicha muntazam sanitariya-ma'rifiy va targ'ibot tadbirlarini tashkil etish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. World Health Organization. WHO guideline for screening and treatment of cervical pre-cancer lesions for cervical cancer prevention: use of human

papillomavirus (HPV) DNA genotyping. Geneva: World Health Organization, 2026.

2. World Health Organization. WHO guideline for screening and treatment of cervical pre-cancer lesions for cervical cancer prevention. 2nd ed. Geneva: World Health Organization, 2021.

3. World Health Organization. Endometriosis. Geneva: World Health Organization, 2025.

4. World Health Organization. Polycystic ovary syndrome. Geneva: World Health Organization, 2026.

5. American College of Obstetricians and Gynecologists. Screening for Cervical Cancer. Committee Statement No. 28. Washington, DC: ACOG, 2026.

6. Berek J.S. Berek & Novak's Gynecology. 16th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, 2020.

7. Hoffman B.L., Schorge J.O., Bradshaw K.D., Halvorson L.M., Schaffer J.I., Corton M.M. Williams Gynecology. 4th ed. New York: McGraw-Hill Education, 2020.

8. World Health Organization. WHO recommendations for screening and treatment of cervical pre-cancer lesions for cervical cancer prevention. Geneva: WHO.

9. World Health Organization. Global strategy to accelerate the elimination of cervical cancer as a public health problem. Geneva: World Health Organization, 2020.

11. American Society for Colposcopy and Cervical Pathology. Management Guidelines: An Evidence-Based Consensus Guidelines for Abnormal Cervical Cancer Screening Tests and Cancer Precursors. ASCCP

12. Xusinovich T. J., Ro'zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O'RGANISH.

13. Farxadjonovna, Bekimbetova Elmira, and Abduqahorov No'monbek. "STARTING ENGINES AT LOW TEMPERATURES." Multidisciplinary Journal of Science and Technology 5.2 (2025): 83-87.
14. Xusinovich, Turdialiyeв Jonibek, and Mo'minov Nurali Ro'zibayevich. "M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O'RGANISH."
15. В. Я. Бочкарев. Новые технологии и средства измерений, методы организации водоучета на оросительных системах. Новочеркасск, 2012, 227 с
16. В.А. Втюрин. Автоматизированные системы управления технологическими процессами. Основы АСУТП. Санкт-Петербург 2006, 154 с.
17. Рачков М.Ю. Технические средства автоматизации.- Москва: МГИУ, 2006,- 347 с. 9. Vohidov A.X. Abdullaeva D.A. Avtomatikanmg texnik vositalari. T..TIMI, 2011. 180 b.